

НАГІРНА ПРОПОВІДЬ

МЕТ ГОВЕЛЛ

Вивчення Біблії в малих групах для першокурсників
РУС (Реформатська університетська спільнота) університету Теннессі
ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

МЕТ ГОВЕЛЛ НАГІРНА ПРОПОВІДЬ

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ В МАЛИХ ГРУПАХ ДЛЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ
РУС (РЕФОРМАТСЬКА УНІВЕРСИТЕТСЬКА СПІЛЬНОТА)
УНІВЕРСИТЕТУ ТЕННЕСІ

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

www.kraynebo.com

Переклад українською мовою.

Усі права збережені © 2019 Видавництво «Крайнебо»

Версія 1 – 1 липня 2019 р.

© 2018 Мет Говелл
© 2019 Видавництво «Крайнебо»

Зміст

I семестр

Вступ. Що таке Євангеліє?	4
Заняття 1: достатність Євангелія	6
Луки 16:19-31	
Заняття 2: вступ та блаженства	7
Матвія 5:1-12	
Заняття 3: убогі духом	8
Матвія 5:3	
Заняття 4: засмучені	9
Матвія 5:4	
Заняття 5: лагідні	10
Матвія 5:5	
Заняття 6: голодні та спрагли праведності ..	12
Матвія 5:6	
Заняття 7: милостиві	13
Матвія 5:7	
Заняття 8: чисті серцем	15
Матвія 5:8	
Заняття 9: миротворці	16
Матвія 5:9	
Заняття 10: переслідувані	18
Матвія 5:10-12	
Заняття 11: сіль і світло	20
Матвія 5:13-16	

II семестр

Заняття 1: справжня праведність	21
Матвія 5:17-20	
Заняття 2: гнів	23
Матвія 5:21-26	
Заняття 3: розпуста (частина 1)	25
Матвія 5:27-30	
Заняття 4: розпуста (частина 2)	27
Матвія 5:27-30	
Заняття 5: любов	29
Матвія 5:38-42	
Заняття 6: справжність	31
Матвія 6:1-18	
Заняття 7: молитва	32
Матвія 6:5-15	
Заняття 8: присвячення	35
Матвія 6:19-24	
Заняття 9: безпека	36
Матвія 6:25-34	
Заняття 10: прийняття	38
Матвія 7:1-6	
Заняття 11: послух	40
Матвія 7:21-27	

ВСТУП. ЩО ТАКЕ ЄВАНГЕЛІЄ?

НОТАТКИ

ЩО ТАКЕ ЄВАНГЕЛІЄ?

Нашим найбільшим скарбом у РУСі є Євангеліє. Це справді сила Божя на спасіння кожному, хто вірить (Римлян 1:16-17), і вона діє упродовж усього християнського життя. Однак нині в умовах сучасної культури люди часто не розуміють, що таке Євангеліє. Ця коротка стаття, написана Тимом Келлером, пастором Пресвітеріанської церкви в Нью-Йорку, дає однозначне розуміння того, що таке Євангеліє.

ЄВАНГЕЛІЄ – ЦЕ ТРЕТІЙ ШЛЯХ

Євангеліє означає «добра новина». Його основна суть полягає в тому, що «Бог Того, Хто не відав гріха, учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою [праведністю] в Нім! (2 Коринтян 5:21). Євангеліє говорить, що ми настільки грішні, загублені й безпомічні, що лише життя та смерть Божого Сина може спасти нас. Але воно також стверджує, що ті, хто довіряє праці Христа й покладається на неї, а не на свої добрі справи, тепер є «святими, і непорочними, і невинними перед Богом» (Колосян 1:22).

Євангеліє розповідає, що наш основний гріх – це не просто неспроможність слухатися Бога, а покладання на власний послух для отримання спасіння. Тому Євангеліє – це «третій шлях», це ані релігійність, ані нерелігійність. *Релігійна людина* каже: «Я роблю правильні речі, які Бог велить»¹. А *нерелігійна людина* стверджує: «Я сам для себе вирішую, що правильно й неправильно». Але ці обидва шляхи відкидають Ісуса як Спасителя (хоча такі люди можуть шанобливо ставитися до Нього як до Помічника або доброго прикладу). Обидва шляхи – це способи спасти самого себе, вони, власне дають людям змогу самим контролювати своє життя. Тому Євангеліє, з одного боку, вберігає нас від законництва та моралізму, а з іншого – від гедонізму та релятивізму.

СИЛА ЄВАНГЕЛІЯ ДЛЯ ЗМІНИ

Євангеліє – це не просто вступний урок, а весь матеріал християнства. Євангеліє – це не просто мінімальний набір доктрин, щоб увійти до Царства, але спосіб, за допомогою якого ми вирішуємо кожну проблему в житті та спосіб зростати щомиті. Якщо ми віримо, що можемо знайти сенс і відчуття власної гідності завдяки своїй поведінці, то ми стаємо гордими, зверхніми щодо інших (якщо нам вдається жити згідно з принципами, які ми собі встановили), або ж ми розчаровуємося та починаємо картати себе (якщо нам не вдається жити відповідно до них). Але Євангеліє створює цілковито новий погляд на себе.

¹ «Нашою головною проблемою, на думку св. Августина, є людське серце, яке ігнорує Бога, зосереджується на собі, намагається возвеличити себе, хоче догоджати собі та, зрештою, починає принижувати себе. Людина, яка досягає Бога і прагне догоджати Йому, так би мовити, "тягнеться догори, розширюється" і облагороджується завдяки цьому. А людина, зациклена на собі, яка хоче Божих благословень без Бога, яка прагне задовольняти бажання свого розділеного серця, просто скручується, як зім'ята ганчірка. Такі бажання обмежені. "Є щось у смиренні, що, на диво, возносить серце, і щось у гордості, що принижує його"», – Корнелій Плантінґа, *«Не може бути, щоб так мало бути»*, с. 62 (наприкінці подано цитату Августина з книги «Місто Бога»).

По-перше, воно говорить нам, що ми набагато більше грішні, ніж можемо собі уявити, але й набагато більше люблені та прийняті у Христі, ніж сміємо надіятися на це – і все це одночасно. Навіть більше, якщо вірити Євангелію, то що виразніше ми бачимо свій гріх, то сильніше переконуємося, що спасенні лише благодаттю, а отже, ціннішою та дієвішою ця благодать стає для нас. Тому Євангеліє дає нам неймовірну силу визнати свої вади.

По-друге, знання про наше прийняття у Христі перетворює (вперше) Божий Закон на красу, а не на ярмо.

Ми починаємо користуватися Євангелієм, щоб насолоджуватися Тим, Хто так сильно нас збагатив, замість того, щоб використовувати Євангеліє для того, щоб заслужити Його ласку. Перший спосіб перетворює моральне й жертвоне життя на радість; другий – на ярмо.

Тож Євангеліє змінює усе. Воно руйнує расові бар'єри, усуваючи будь-яке відчуття расової гордості чи меншовартості. Воно допомагає подолати психологічні проблеми, позбуваючи пихи та ненависті до себе. Воно руйнує наші лицемірні маски, бо ми вільні у визнанні того, ким ми є. Воно впливає на все, що ми робимо: як ми підбадьорюємо людей, як допомагаємо їм впоратися з психологічними проблемами, як поклоняємося Богові та сприймаємо критику.

ПОДЯКА

У цьому вивченні подано дуже мало уривків з інших творів. Це, зокрема, значна частина книги Джона Стотта «Вивчення Біблії», інших служителів, як-от: Джейсона Гарріса, Джека Говелла та Кетрін Гестер (нашої стажерки) тощо.

ЧОМУ САМЕ ЦЕ ВИВЧЕННЯ?

Нагірна проповідь малює картину доброго життя – саме такого, яке повинні мати люди. Тут Ісус протиставляє Євангеліє (та його застосування) моралістичній релігії. Він говорить про важливість мотивації серця на протипагу зовнішнім вчинкам. Він пояснює, чим відрізняється правдивий і справжній послух Євангелія від мертвої та механічної самоправедності, яку люди виставляють як послух перед Богом. Ісус подає розгорнутий погляд на життя в любові, що закликає і спонукає нас стати його частиною.

Заняття 1: достатність Євангелія

Луки 16:19-31

Вступні запитання: Як вас звати? Звідки ви? Виділіть щось найкраще й найгірше у своєму гуртожитку (у кімнаті, в коридорі, якою є підлога, якими є сусіди).

Якби у вас була єдина можливість побачити щось або пережити будь-що, що б усунуло всі сумніви щодо існування Бога та правдивості Біблії, то що б ви обрали?

Читання. Молитва.

Ось короткий зміст притчі, яку Ісус розповідає тут. Є багатий чоловік і бідний, на ім'я Лазар. Вони обоє помирають. Багатий чоловік потрапляє в пекло, а бідний – у рай. [Я розумію, що це непростий початок семестру, але потерпіть трішки]. Отож, бідний чоловік опиняється в раю з Авраамом. Багатий бачить їх разом і просить про допомогу, бо дуже страждає. У **вірші 26** читаємо, що існує «велика безодня» між раєм і пеклом, тому ніхто не може переходити з одного місця в інше. Отже, почнімо...

1. Погляньте на **вірші 27-28**. Розкажіть своїми словами, що багатий чоловік просить в Авраама.

2. У наступному вірші міститься відповідь Авраама – це, по суті, «ні». Але про неї трохи згодом. А зараз прочитайте **вірш 30**. У чому полягає логіка прохання багатого чоловіка?

Його логіка полягає в тому, що якщо його сім'я побачить когось «із мертвих», то це неспростовно переконає їх.

Тоді вони, безумовно, покаються і повірять у Бога.

3. Якби хтось воскрес із мертвих і розповів вам про Бога та Ісуса, чи переконало б це вас у правдивості християнства, чи допомогло б позбутися усіх сумнівів? Чому?

4. Погляньте на **вірш 29**. У чому полягає суть відповіді Авраама? Що він має на увазі під фразою «Мойсей та пророки»?

«Мойсей та пророки» – це короткий спосіб сказати «Старий Заповіт». «Мойсей» символізує перших 5 книг Біблії – «книги Мойсея». А «пророки» – усі решта. Іншими словами, Авраам фактично каже: «Ім не треба, щоб хтось воскресав із мертвих. У них є Біблія».

5. Що, на вашу думку, більше переконає у правдивості Євангелія: «спецефекти» (коли хтось воскресне з мертвих!) чи стара книжка? Чому?

6. Уявімо, що таке справді сталося: хтось воскрес із мертвих і явився вам, можливо, у вигляді ангела чи когось іншого. Ви повірили усім своїм серцем, душею і розумом.

Тоді минув час, і ви постаріли. Як ви думаєте, чи будете сумніватися в цьому досвіді? Чому?

Ви, напевно, вважатимете, що це був сон.

7. Прочитайте **вірш 31**. Чому, на вашу думку, Авраам наполягає, що Писання є більш переконливим, аніж воскресіння мертвих? Що такого особливого говорить Писання, чого не можуть сказати чуда?

Якщо хтось стане свідком воскресіння мертвих, то це може переконати його в існуванні пекла. Але навіть якщо хтось і вірить у його існування, це налякає людину і змусить її почати жити праведним життям, щоб тільки не потрапити туди. Іронія полягає в тому, що страх пекла ніколи не вбереже від нього.

Самого воскресіння Ісуса з мертвих також недостатньо. Нам треба зрозуміти, ЧОМУ Він помер та воскрес, а єдине джерело, з якого ми можемо про це дізнатися, – це Мойсей і пророки. Ісус помер і воскрес через неймовірно велику любов до Своїх людей.

8. Якщо правда, що Біблія є набагато переконливішою, ніж більшість дивовижних чуд, то якою повинна бути наша реакція?

Біблія – це не просто слова про Бога. Це Божі слова. Через Писання ми встановлюємо божественний контакт. Для нас, тих, хто є в РУСі, це означає, що ми дотримуємося Біблії. Мода прийде й мине. Іншими стануть «гарячі новини». А ми все ще триматимемося «нудної і старої» Біблії, яка змінює життя. Цього семестру під час нашого вивчення Біблії ми розглядатимемо Нагірну проповідь.

9. Назвіть щось одне, що ви тепер будете робити інакше?

Заняття 2: вступ та блаженства

Матвія 5:1-12

Вступні запитання: Які серіали ви зараз дивитеся? Чому?

1. Що означає слово «блаженний»?

Блаженність (благословенність) пов'язана ще із старозавітною ідеєю Божого Завіту. Отримати Боже благословення означає мати постійний добробут завдяки стосункам із Богом, у яких отримуємо Його ласку, схвалення та згоду. Блаженство – це насолода від Божого схвалення.

2. Як бачимо із **віршів 1-2**, Господь навчає Своїх учнів, послідовників, тобто християн. Що означають Ісусові слова: «блаженні ті (християни)», а не «будуть блаженними ті (християни)»? Чи відчуваєте ви Боже схвалення та ласку просто зараз? (Якщо оцінити ваші думки, відчуття та вчинки, чи відчуваєте, що Бог підтримує вас?)

Ісус описує людей, яких схвалює та затверджує Бог уже ЗАРАЗ. Римлян 8:1.

3. Прочитайте опис блаженних людей. Що вам впадає у вічі в цьому списку?

Ісус описує людей, яким багато чого не вистачає: бідних, голодних, спраглих, – а не людей, у яких усього вдосталь.

Христос згадує людей, які люблять: милосердних, чистих серцем, миротворців.

Іншими словами, Ісус описує людей, які схожі на «браковані іграшки» (у казці про червононошого оленя) – зламаними, з браком, несправними, які не підходять.

ЗАНЯТТЯ 3: УБОГІ ДУХОМ

НОТАТКИ

4. Чи ви могли припустити, що Ісус так описуватиме Свою церкву? Якщо ні, то як ви уявляли собі цей опис?

5. Чи вважаєте ви, що всі ці риси – це як меню в ресторані? Тобто можна бути наділеним деякими рисами, але не мати інших? (Наприклад, що можна бути вбогим духом, але бути немилосердним?)

Ні. Це цілісний опис християнина. Йому властиві всі ці риси.

6. Яких із цих рис (убогість духом, засмученість через гріх, лагідність) бракує вам у житті? Чому ви так вважаєте?

7. Зверніть увагу на кінцівку кожного речення. Що обіцяно цим людям?

8. Коли все це обіцяне буде їм дано – тепер чи в майбутньому? Як майбутні обіцянки можуть мотивувати нас змінити своє життя вже зараз? Якби ви виконували рутинну роботу, але знали, що через рік вам заплатять 100 мільйонів доларів, і якщо б ви працювали пліч-о-пліч з кимось, кому через рік заплатять 1000 доларів, як би це змінило ваше ставлення до праці та якість її виконання?

І тепер, і в майбутньому! Ми отримуємо присмак того, що сповна настане пізніше.

Заняття 3: убогі духом

Матвія 5:3

Вступні запитання: Хто перемаже: один полярний ведмідь чи тисяча пінгвінів?

1. Із чим у вас асоціюється фінансова бідність?

Залежність, жебрацтво, відсутність необхідних речей, неможливість підтримувати життя самостійно.

2. Що, на вашу думку, означає бути духовно бідним, бути «вбогим духом»? Як це виявляється в житті?

Це означає визнавати свою духовну бідність, убогість і потребу в Ісусі. Це означає, що у нас немає нічого, що ми можемо дати Богові, нічого, чим ми можемо виправдатися, нічого, чим би ми могли захиститися. Згадайте таку пісню:

*«Нічого принести Тобі я не можу,
Лиш з нічим під Твій хрест приходжу,
Нагий я, зодягни мене, Боже,
В Свою благодать, що мені допоможе.
Брудний я, омий мене, Божий Сину,
Без Тебе інакше навіки загину».*

Це передбачає покладання на милосердя та благодать Бога. Отже, вбогі духом – це ті люди, яким дане Боже Царство.

3. Чи важко вам визнавати свою духовну нужденність? Чому? [Як ви почуваетесь, коли вам нічого запропонувати?]

4. Як ви намагаєтеся переконати себе, інших або й Бога в тому, що ви самі по собі духовно багаті?

5. Коли ви стали *блаженними*, тобто пережили радість через визнання духовної вбогості?

6. Знайдіть і прочитайте **Об'явлення 3:17-22**. Порозмірковуйте над ним. Згідно з **віршем 17**, як слова Ісуса про лаодикійців суперечать їхній власній думці про себе?

7. У них, очевидно, були гроші (згідно з **віршем 17**). То чого ж їм бракувало?

Вони були багатими фінансово ТА духовно, тобто були гордими. Вони відчували, що є самодостатніми та що заслуговують на певні права. У них не було відчуття потреби в Ісусі у своєму житті. Згідно з Христом, усе, що нам потрібно, – це прийти з порожніми руками. Але це не про лаодикійців, адже в їхніх руках було все. Їм бракувало лише смирення.

8. До чого Ісус закликає їх у **вірші 19**?

Ісус закликає їх дати Йому покікуватися про всі їхні духовні потреби: гідність, праведність, бачення.

9. **Вірш 20** часто цитують як заклик до невірних повірити в Ісуса. Але ці слова насамперед були звернені до церкви. Як цей заклик стосується християн? Як він стосується вас?

Заняття 4: засмучені

Матвія 5:4

Вступні запитання: Проти кого ви б воліли піти в бій: проти сотні горил завбільшки з білку? Чи проти однієї білки завбільшки з горилу?

1. Що означає слово «засмучений»?

2. Згідно з контекстом, через що Ісус хоче, щоб ми засмутилися?

Через наш особистий гріх (внутрішній) та гріх навколо нас (зовнішній). Бути «убогим духом» означає визнавати, що ми духовно бідні, що у нас немає нічого, що ми можемо запропонувати Богові як заслуги. А «засмутитися» означає відчувати цю бідність, плакати над нею, боліти цим болем.

3. Багато хто думає, що бути християнином означає бути завжди усміхненим, бадьорим та позитивним. Наскільки вражає вас те, що Ісус закликає до смутку?

4. Подумаймо спочатку про наш гріх. Як саме ми уникаємо смутку через нього?

Заперечення, відволікання (зайнятість, відеоігри, покупки, їжа, волонтерство, зловживання тощо), перекладання вини, втеча тощо.

5. У чому, на вашу думку, полягає різниця між жалем до себе і справжнім смутком за гріх?

6. Як виглядає побожний смуток за гріх?

7. А тепер поговорімо про гріх *навколо* вас. Світ зруйнований і